

Overzichtsmatrix financiële gevolgen corona (voorlopige stand)

	Korte termijn Noodmaatregelen Acute hulp	1,5 meter-samenleving	Middellange Termijn Uitsteleffecten Vervolgschade Herstelmaatregelen Gevolgen recessie
Ondersteuning (zorg, werk, inkomen)	TOZO Doorbetalen zorgaanbieders Meerkosten in sociaal domein Dak- en thuislozen opvang Veilig Thuis/huiselijk geweld	Dak- en thuislozen opvang Wmo-ondersteuning?	BUIG Armoedebeleid/bijzondere bijstand Schuldhelpverlening Wmo-inhaaleffect Jeugd-inhaaleffect
Lokale infrastructuur (sport, cultuur, media, onderwijs)	(Liquiditeits)steun culturele instellingen (Liquiditeits)steun sport instellingen Lokale media ondersteunen Peuterspeelzalen/VVE Leerlingenvervoer	(Onderwijs)huisvesting 1,5m-proof	Garantstellingen t.a.v. Culturele en sport instellingen Gederfde inkomsten uit huur en belastingen Financiële compensatie wegvallende eigen inkomsten Zomerscholen (leerachterstanden)
Uitvoeringslasten (Handhaving, GGD-en, huisvesting)	GGD-en Veiligheidsregio's (voorzover niet direct via Rijk) Handhaving corona-richtlijnen Thuiswerkfaciliteiten/ICT/beschermingsmiddelen JGZ	Klantcontactcentra / loketten / spreekkamers GGD-en? Handhaving van 1,5m samenleving o.a. bij sectoren	Inhaalslag op reguliere taken GGD Inhaalslag op reguliere taken JGZ
Bedrijf-economisch	SW-bedrijven		
Inkomstenderving (heffingen, leges, deelnemingen)	Belastinginkomsten: uitstellen Legesinkomsten Huurinkomsten: opschorten Dividenden en winsten Grondexploitatie Derving eigen bijdrage Wmo		Belastinginkomsten: oninbaar Legesinkomsten Huurinkomsten: kwijtschelden/oninbaar Dividenden en winsten Grondexploitatie: lagere winsten, verliesvoorzieningen en vertraging bouwrijpmaken gronden. Derving eigen bijdrage Wmo

Financiële gevolgen waarover afspraken zijn gemaakt (1)

Effecten waar iets voor geregeld is	Regeling vanuit Rijk
Speciale BBZ: TOZO bijstand aan zelfstandig ondernemers	<p>Sinds 1 april kunnen zelfstandige ondernemers een aanvraag voor bijstand indienen (TOZO = Tijdelijke ondersteuning zelfstandig ondernemers). Er zijn tot eind april 700 verzoeken ingediend door bedrijven uit Noordoostpolder. Niet ieder verzoek leidt tot een aanvraag en/of uitkering. Het grootste gedeelte van aanvragen komt vanuit zakelijke en persoonlijke dienstverlening, detailhandel, cultuur en horeca. Voor ondernemers uit Noordoostpolder zijn inmiddels bijna 375 betalingen de deur uit gegaan.</p> <p>De regeling wordt uitgevoerd door het ZLF. Voor de uitvoering doet zij deels ook een beroep op de gemeenten. Inzet van de gemeenten wordt verrekend met de extra uitvoeringskosten. Voor de tijdelijke regeling geldt dat de kosten van uitvoering en verstrekking volledig vergoed worden door het Rijk. Om de voorschotten te financieren, heeft Lelystad ons gevraagd om € 1,6 miljoen te verstrekken. Per 13 mei heeft de gemeente Noordoostpolder voor € 7,1 miljoen aan voorschotten van de overheid ontvangen voor de uitvoering hiervan. De minister heeft zowel in de Tweede Kamer als bij de VNG bevestigd dat de gemeenten volledig gecompenseerd worden voor de verstrekte uitkeringen.</p> <p>Ondanks het doel van de regeling, zelfstandig ondernemers te ondersteunen om deze crisis te overleven, is dit voor een deel van de ondernemingen ontoereikend en leidt deze crisis tot beëindiging. Van de te verwachten omvang hiervan, kan als gevolg van het vroege stadium waarin we momenteel nog verkeren, door ons geen inschatting gemaakt worden.</p>
Zorgaanbieders sociaal domein: continuïteit in doorbetalen	<p>Doorbetalen doelgroepvervoerders</p> <p>Het vraagafhankelijk Wmo-vervoer ten behoeve van onze inwoners wordt voor 80% van het reguliere tarief doorbetaald om de continuïteit te waarborgen van de dienstverlening aan kwetsbare inwoners tijdens, maar met name na de crisis.</p> <p>Behoud van aanbieders zorgt er voor dat er niet eerst organisatie van dienstverlening en/of contractering hoeft plaats te vinden, maar direct wanneer de richtlijnen van het RIVM het toe laten, er weer geleverd kan worden. Overigens is ondersteuning geen garantie voor continuïteit. De benodigde middelen zijn in de begroting 2020 beschikbaar</p> <p>Bovenstaande betreft de uitkomst van een landelijke afspraak gemaakt tussen Rijk en VNG. Het is van groot belang om als gemeenten hierin 1 lijn te trekken. Met het oog op continuïteit van voorzieningen en een eenduidige bejegening van inwoners, en om als gemeenten en Rijk goede afspraken over compensatie te kunnen maken. Ook de hoogte van 80% is landelijk bepaald, hierbij is rekening gehouden met het gedeeltelijk wegvallen van kosten van de aanbieders. De VNG geeft aan dat extra kosten voor gemeenten door het Rijk gecompenseerd zullen worden. Dit blijkt uit de Richtlijn die door de VNG is afgegeven richting het Veiligheidsberaad. Over de werkelijke compensatie zijn nog geen concrete afspraken gecommuniceerd vanuit het Rijk. Hier is dus een sprake van een financieel risico. Indien een vervoerder aangeeft meerkosten te maken dienen we ons daarvan bewust te zijn.</p>

Financiële gevolgen waarover afspraken zijn gemaakt (1)

Doorbetalen zorgindicaties / subsidies

Om de huidige (financiële) continuïteit van partners te borgen is de gecontracteerde aanbieders een compensatieregeling aangeboden gebaseerd op verlies van omzet. Afhankelijk van het type dienstverlening is de compensatie 80% of 100% van het verloren “normale” omzetniveau. De hoogte van de compensatie wordt in principe gebaseerd op de afwijking tussen de gemiddelde maandomzet in 2019 en de daadwerkelijk via het berichtenverkeer gedeclareerde zorg. Het is echter mogelijk met individuele zorgaanbieders afwijkende afspraken te maken.. Dit is in lijn met de landelijke richtlijnen van de VNG en het Rijk.

Gesubsidieerde partners

Voor de gesubsidieerde partners geldt dat coullance betracht zal worden bij de vaststelling van de subsidie. Wanneer resultaten als gevolg van de Coronacrisis niet gehaald worden. Voor alsnog zijn er geen sterke signalen dat aanvullende subsidies in het voorveld noodzakelijk zijn, om dienstverlening in stand te houden of continuïteit van aanbieders te borgen. Een bijzonder aandachtspunt hierbij is de loonkostensubsidie. In principe is dubbele subsidiëring van loonkosten door de overheid niet gewenst. Daarom is verkend of de NOW-subsidie verrekend kon worden met de loonkostensubsidie op grond van de Participatiewet. Dit blijkt niet uitvoerbaar voor gemeenten. Om deze reden accepteert de overheid in deze bijzondere situatie de dubbele subsidiëring van de loonkosten.

VVE/peuterspeelzalen: compenseren voor wegvallen ouderbijdrage

Nu de basisscholen op 11 mei gedeeltelijk opengaan, openen ook de buitenschoolse opvang en de kinderopvang voor kinderen tussen 0 en 4 jaar de deuren.

De beperkte openstelling kinderopvang betekent een financieel nadeel voor zowel ouders als kinderopvangorganisaties. Ouders worden financieel gecompenseerd voor het sluiten van de opvang, zodat kinderopvangorganisaties niet financieel in de knel komen. Dit gebeurt door landelijke afspraken over de kinderopvangtoeslag en compensatie van eigen ouderbijdragen voor de ouders die kinderopvangtoeslag krijgen.

Als gemeente geven we subsidie voor een aantal opvangplekken (voor voorschoolse educatie (vve) en peuteropvang). Hier moeten ouders ook een inkomensafhankelijke bijdrage voor betalen. Landelijk wordt door de rijksoverheid afspraken gemaakt dat ook deze ouders gecompenseerd moeten worden.

Voor het verlenen van de compensatie aan de ouders zal naar verwachting budget beschikbaar komen vanuit de rijksoverheid. De VNG heeft inmiddels een claim neergelegd bij het Rijk om gemeenten hiervoor te compenseren. De rijksoverheid heeft zich positief uitgelaten over de claim (naar een bericht van 2 april 2020). Gemeenten krijgen hiervoor waarschijnlijk extra middelen van het Rijk. Er wordt gesproken over een bedrag van € 3 miljoen voor heel Nederland.

Voedselbanken

Het Rijk gaat Voedselbanken een subsidie van maximaal € 4 miljoen verlenen. Dit gaat nu buiten gemeenten om. Individuele gemeenten zullen mogelijk wel extra kosten maken, omdat het Rijk maximale inspanning van gemeenten vraagt (ook binnen de financiële mogelijkheden van de gemeente) voordat het calamiteitenfonds kan worden ingezet. Geraamde kosten voor 13 weken voedselpakketten is 9 miljoen (inschatting Voedselbanken).

Financiële gevolgen waarover afspraken zijn gemaakt (1)

Huis-aan-huis bladen en lokale media	Het Rijk stelt eenmalig € 11 miljoen beschikbaar aan huis-aan-huiskranten en lokale publieke omroepen. Door de coronamaatregelen lopen de reclame-inkomsten sterk terug en daardoor zitten veel lokale media in financiële nood.
Kunstpodia en musea	Theaters, concertzalen, musea en festivals gaan mensen actief ontmoedigen om hun geld terug te vragen voor een toneelstuk, tentoonstelling, wedstrijd of concert dat door de coronacrisis niet doorgaat. Zij willen dat de kaartjes worden bewaard tot een later moment of worden ingewisseld voor een voucher.
Steunpakket Culturele en creatieve sector	Het gaat om een noodpakket van € 300 miljoen, deels bestaande uit subsidies (voor meerjarig gesubsidieerden door Rijk en de 6 rijkscultuurfondsen plus en dat is bijzonder ten opzichte van het gangbare rijksbeleid voor cruciale podia, musea, filmtheaters) en deels uit leningen. Verdeling nog onbekend. Het zal compensatie voor slechts een beperkt aantal zogeheten cruciale door de gemeenten gesubsidieerde/gefinancierde instellingen betreffen; hoogstens 30 per type - podia, musea, filmtheaters - in de grotere gemeenten. Van de betrokken gemeenten wordt ook een extra bijdrage verwacht, hetgeen in deze lastige financiële tijd lastig zal zijn, zonder nadere afspraken hierover.
Sportsector	<p>De beperkende maatregelen tegen de verspreiding van COVID19 hebben grote impact op de sportverenigingen in onze gemeente. Buitensportaccommodaties mogen weer, onder restricties, gebruikt worden. Binnensportaccommodaties zijn niet toegankelijk. Om de vitaliteit van verenigingen te behouden, ondersteunen we de verenigingen door geen huur te innen tot het einde van de zomerstop (1 september 2020). Door geen huur te innen, mist de gemeente baten op de begroting 2020. Het geschatte bedrag aan inkomstenderving is circa € 130.000. Dit is een schatting van alle binnen- en buitensportverhuren, exclusief de scholen, voor de periode maart tot en met augustus.</p> <p>Het lijkt er op dat het rijk nu met maatregelen komt om gemeenten daar voor te compenseren. Een bedrag van € 90 miljoen zal in 2020 aan gemeenten worden uitgekeerd ter compensatie van de gederfde huuropbrengsten. Het beeld is dat we volledig worden gecompenseerd.</p>
Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren (TOGS)	<p>De Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren COVID-19 (TOGS) is 1 van de 9 noodmaatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. De TOGS is voor ondernemers die directe schade ondervinden van diverse kabinetsmaatregelen om het COVID-19 virus in te dammen.</p> <p>Via de regeling TOGS kan deze specifieke groep ondernemers sinds vrijdag 27 maart een eenmalige tegemoetkoming van € 4.000 netto krijgen waarmee ze hun vaste lasten betalen, zoals bijvoorbeeld de huur van een bedrijfspand. De TOGS is aan te vragen via rvo.nl/tegemoetkomingcorona.</p> <p>De gezondheidsmaatregelen van het kabinet hebben directe consequenties voor de inkomsten in een aantal specifieke sectoren. Bijvoorbeeld door de gedwongen sluiting van eet- en drinkgelegenheden en afgelasten van evenementen, annuleringen in de reisbranche vanwege het 'alleen-noodzakelijke reizen' advies voor Nederlanders en de verplichting om 1,5 meter afstand te houden.</p>

Financiële gevolgen waarover afspraken zijn gemaakt (1)

Diverse landelijke regelingen vanuit de landelijke overheid, banken en andere instellingen

Zoals:

- Qredits
- Uitstel van betaling van diverse belasting
- Borgstelling MKB-kredieten door het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)
- Regelingen voor geleden schade in de landbouw-, tuinbouw- en visserijsector.
- Banken: uitstel van aflossing op leningen en betaalpauze voor hypotheekverplichtingen.
- Rijksoverheid: omzetschaderegeling voor sierteelt, voedingstuinbouw en fritesaardappelentelers.
- Rijksoverheid: € 110 miljoen ondersteuning voor sportverenigingen, hiervan wordt € 90 miljoen aan gemeenten uitgekeerd.
- Verruiming van de werkkostenregeling.

De diverse regelingen staan op: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-financiele-regelingen/overzicht-financiele-regelingen> en <https://www.kvk.nl/corona/het-coronavirus-check-hier-je-regelingen/>.

Extra kosten a.g.v. corona waarvoor (nog) niks geregeld is (2)

Extra kosten waar (nog) niks voor geregeld is	
Fysieke leefomgeving	<p>Beheeractiviteiten openbare ruimte De beheeractiviteiten lopen door en blijven ook in een slecht scenario zoveel mogelijk doorgaan. Inspectiewerk aan riolering, wegen, bruggen, bomen, speelvoorzieningen en sport loopt normaal door. Onderhoudswerkzaamheden worden gepland voor de komende jaren. Het cyclisch beheerproces blijft gelijk en is niet afhankelijk van verlaging van de onderhoudsniveau 's.</p> <p>Vorbereiden, contracteren en begeleiden gepland onderhoud De voorbereiding, aanbesteding en uitvoering van de onderhoudswerkzaamheden gaat door, ook in het slechtste scenario. Wel kan het zijn dat de uw Raad voor volgende jaren keuzes maakt om ambitieniveaus en bijbehorende budgetten bij te stellen. Ook dan blijft het proces van voorbereiding, inkoop en begeleiden uitvoering gelijk.</p> <p>Het onderhoud groen loopt op dit moment door. Kostenverhoging ontstaat doordat groenonderhoud initiatieven door bewoners beëindigd zijn en het onderhoud alsnog uitgevoerd moet worden door een aannemer (Concern voor Werk). De kosten bedragen € 10.000. Concern voor Werk kan op dit moment redelijk aan zijn contractverplichting voldoen. Een zorg is of er in juni voldoende menskracht beschikbaar is om de kwaliteit op niveau te houden gedurende het zomergroeiseizoen.</p> <p>Het wegenonderhoud is volop in uitvoering. Prijzen zijn onveranderd omdat het een meerjarig contract betreft. Mocht de olieprijs zeer laag blijven, dan kan bij een volgende aanbesteding de inkoop van asfalt gunstiger zijn. Ten opzichte van de componenten materieel en arbeid is dit een beperkt percentage van ca 20%. De honger naar werk bij aannemers is op dit moment hoog. Dit komt niet voort vanuit nu te weinig werk, maar meer om de orderportefeuille goed gevuld te hebben voor wanneer er een mindere tijd volgt. De risico's en kosten voor aannemers zijn hoger in verband met risico van ziekte, preventieve maatregelen en gescheiden vervoer woon-werkverkeer. De inschrijvingsbedragen voor aanbestedingen veranderen de komende twee jaren naar verwachting niet sterk. Een mogelijke prijsverlaging vanwege honger naar werk zal wegvallen ten opzichte van de meerkosten voor aangepaste werkmethoden en preventiemaatregelen.</p> <p>Ook de werkzaamheden aan de riolering en rioolgemalen blijft in een gunstig en ongunstig scenario doorgaan. De riolering heeft een vitale functie en dit vraagt een continu onderhoud en instandhouding. De komende periode worden er twee onderhoudscontracten op de markt gebracht. Vanwege het specialisme is hier geen druk of honger vanuit de markt voor. De extra te nemen persoonlijke veiligheidsmaatregelen zullen een kostenverhogend effect hebben. Dit kan voor nu binnen de budgetten worden opgevangen.</p> <p>Vorbereiden, contracteren en begeleiden projectmatige werken De huidige economische ontwikkelingen hebben nog geen gevolgen voor de projecten welke nu in voorbereiding zijn en straks in uitvoering gaan. Budgetten zijn beschikbaar en processen met stakeholders lopen. Voor de komende 3 jaar staan er nog afkoppelprojecten voor de riolering op het programma. De besluitvorming rond het GVVP zal laten zien wat er aan extra verkeersprojecten de komende jaren gaan komen.</p>

Extra kosten a.g.v. corona waarvoor (nog) niks geregeld is (2)

Omgevingswet

Mede als gevolg van de Corona-crisis is de invoeringsdatum van de Omgevingswet uitgesteld. Naar verwachting wordt de termijn waarop de inwerkingtreding alsnog plaatsvindt maar beperkt opgeschoven (naar verwachting een half jaar, mogelijk maximaal 1 jaar). Bovendien blijven de einddata ongewijzigd. Dit maakt dat, afgezien van wat marginale kosten, we op basis van de huidige inzichten voor het programma geen grote additionele kosten als gevolg van de Corona-crisis voorzien.

De inspanningen en de producten (kennisverwerving, opleidingen, omgevingsvisie en omgevingsplan) blijven gelijk, maar een langere doorlooptijd van een programma werkt bijna altijd kostenverhogend omdat de programmaorganisatie langer in functie blijft. Dat zijn weliswaar interne uren, maar die worden deels gecompenseerd door externe inhuur.

Het is echter de vraag of het uitstel van het ingaan van de wet een langere doorlooptijd van het programma tot gevolg heeft. We schatten in dat het uitstel geen gevolgen heeft voor de langetermijnplanning (fatale data voor omgevingsvisie en omgevingsplan). De doorontwikkeling van het DSO blijft een vraagteken, maar dat was ook al het geval vóór het uitstel. Als de inspanningen van de programmaorganisatie over hetzelfde tijdvak (naar verwachting tot en met 2024), maar ingedikt plaatsvinden kan het net zo goed zijn dat de kosten niet oplopen.

GGD-en, grotere belasting uitvoering en andere taken raken op laag pitje

Onderdelen van de GGD zien een stijging in de omvang van werkzaamheden. Dit geldt voor een deel van het primaire uitvoerende proces en voor advies en coördinatie taken vanuit de crisisorganisatie. Door de verschuiving van werkzaamheden en het meer thuiswerken is andere ondersteuning benodigd. En er is sprake van vraaguitval vanuit 'de markt'. o.a. reizigersvaccinaties en toezicht op kinderopvangorganisaties.

Door herprioritering kan mogelijk niet aan alle afspraken met opdrachtgevers en financiers worden voldaan. Er wordt een ongebruikelijke kostenontwikkeling gezien bij de GGD ten gevolge van COVID-19, deze kan weerslag hebben op de inwonerbijdrage van de gemeente(n) als de bijsturende maatregelen, de afspraken met gemeenten en de financiële reserves van GGD Flevoland onvoldoende dekking bieden.

Onderwijssector

Het onderwijs in onze gemeente heeft de uitdagingen van thuisonderwijs goed opgevangen. Nu de scholen weer gaan opstarten voorzien we in het basisonderwijs geen problemen qua ruimtebeslag. Dit kan nog wel een issue worden in het voortgezet onderwijs als de periode dat kinderen vanaf 13 jaar op 1,5 meter afstand van elkaar moeten blijven verlengd wordt tot na de zomervakantie. In de scholen is momenteel sprake van overmaat en daar kan een oplossing in zitten. Het is aan de scholen hoe zij hier mee omgaan en vooralsnog ook aan de Rijksoverheid om hier passende maatregelen voor te treffen. Vooralsnog voorzien wij geen directe grote budgettaire consequenties door COVID19.

Landelijk is er veel zorg over de achterstand die leerlingen in deze periode opgelopen kunnen hebben. Deze zorg richt zich met name op kinderen die al in een achterstandssituatie zaten. Wanneer we deze trend ook daadwerkelijk zullen waarnemen zal dit op den duur gevolgen kunnen hebben voor het onderwijsachterstandenbeleid en verwachten we dat het Rijk daar haar rol in neemt.

Extra kosten a.g.v. corona waarvoor (nog) niks geregeld is (2)

We verwachten bij een economische crisis een impact op peuteropvang en VVE. Bij stijgende werkloosheid zal de druk op de gemeentelijke subsidieregeling toenemen omdat minder gebruik gemaakt kan worden voor kinderopvangtoeslag via de belastingdienst. Vraag is of hier landelijke compensatie voor zal komen. In het bijzonder is Startpunt (peuteropvang) een zorg, de instelling kent van voor de crisis al een lastige financiële positie en de vraag is of het zonder extra ondersteuning een langdurige crisis aan kan. Wegvallen van Startpunt zal een grote impact hebben op de peuteropvang in de gemeente.

Bij een economische crisis zien we het aantal jongeren zonder startkwalificatie die werkloos worden toenemen. Dat zal ook nu het geval zijn en op langere termijn zal dit extra inzet van de gemeente vragen (leerplicht en RMC).

We verwachten extra druk op leerplicht en RMC. Onze formatie lijkt dat aan te kunnen als in de uitvoering hiervoor keuzes worden gemaakt.

Cultuursector: instellingen die in financiële nood komen

De cultuursector wordt hard geraakt. Het Cultuurbedrijf zal dit jaar niet aan haar resultaatverplichtingen voldoen en zal voor financiële uitdagingen komen te staan. De muzieklessen zijn met les op afstand door de docenten goed op gepakt maar beeldende kunst, theater en museum zijn dicht. Ondanks dat de cultuurgebouwen weer langzaam open mogen is de verwachte inkomstenderving voor dit jaar groot en is het zeer aannemelijk dat het Cultuurbedrijf het jaar negatief zal afsluiten. Het Cultuurbedrijf maakt gebruik van alle landelijke regelingen om verlies te compenseren en werkgelegenheid te behouden, desondanks is er een negatief resultaat te verwachten. Hiervoor zal het Cultuurbedrijf bij de gemeente een aanvraag ter compensatie indienen.

De bibliotheek moest ook sluiten maar kan binnenkort weer open. Zij zijn ook actief geweest in het bereiken van hun leden en hebben een deel van hun aanbod aangepast aan de nieuwe omstandigheden, zo werd er digitaal voorgelezen. De verwachting is dat er negatieve gevolgen zijn met betrekking tot het halen van de resultaatafspraken. Verder had de bibliotheek al te maken met financiële uitdagingen en de beperkende maatregelen van COVID19 zullen die verder negatief beïnvloeden.

Grote culturele populaire evenementen gaan niet of aangepast door. Zomer op Schokland en evenementen in kader van Schokland 25 jaar Werelderfgoed gaan niet of in beperkte versie door. Deze evenementen dragen juist bij aan het meer culturele klimaat in de gemeente en leveren het Cultuurbedrijf extra middelen op.

Kleine amateurverenigingen kunnen weer gaan kijken hoe zij kunnen gaan repeteren en daar is veel vraag naar. Voor hen zijn concerten en uitvoeringen vaak een bron van inkomsten. Deze gaan nu niet door terwijl er wel voorbereidingen en uitgaven voor zijn gedaan. Bij toezegde subsidies zal coulant omgegaan worden met het resultaat.

Voor project Nieuwe Natuur Schokland zal de COVID19 op korte termijn niet veel consequenties hebben. Voor de lange termijn is het nog niet voorspelbaar wat consequenties kunnen zijn

Extra kosten a.g.v. corona waarvoor (nog) niks geregeld is (2)

Sportsector: instellingen die in financiële nood komen

Na bekendmaking dat de buitensportaccommodaties weer gebruikt kunnen worden voor de jeugd zijn veel van onze verenigingen adequaat aan de slag gegaan met programma's hoe zij met de geldende restricties toch trainingen kunnen geven. Als gemeente hebben we hier in meegedacht ook voor binnensportverenigingen en voor kinderen die niet aan een georganiseerde sport doen, zodat er voor iedereen een aanbod is.

Ook het zwembad is gesloten. Naar het lijkt kan het zwembad gaan werken aan heropening maar zal dit onder strikte regels gaan. Het verlies aan inkomsten is groot. Ook bij heropening zal er sprake blijven van verlies ten opzichte van de begroting. De organisatie heeft natuurlijk gebruik gemaakt van alle voorliggende voorzieningen van het Rijk voor behoud van werkgelegenheid maar de verwachting is groot dat het jaar 2020 negatief afgesloten zal worden door het zwembad. Het weerstandsvermogen zal naar verwachting niet groot genoeg zijn om deze inkomstenderving op te vangen en zij zullen dan een beroep doen op de gemeente voor compensatie.

Bij langdurende crises merken sportverenigingen dat mensen andere afwegingen maken dan lid zijn van een verenigingen, maar ook is er een vaste kern die blijft sporten. Wat het effect zal zijn van de verplichte stop van georganiseerd sporten op het overstappen naar meer individueel sporten (zonder vereniging, denk aan hardlopen of – fietsen) is niet bekend, maar verwachting is dat hier een verschuiving in kan ontstaan ten nadele van de georganiseerde sporten. Dit zal een uitdaging worden voor de verenigingen en op termijn consequenties kunnen hebben.

Door het afgelasten van sportevenementen en sportinitiatieven wordt er weinig beroep gedaan op de post sportstimulering. Dit zal aan het einde van het jaar een plus kunnen opleveren van € 10.000. Echter minder evenementen betekent ook minder legesopbrengsten van € 12.000.

Economie

Grondverkoop

De verkoop van grond voor woningbouw en bedrijfskavels is van invloed op het bouwrijp maken van locaties. Minder grondverkoop betekent minder bouwrijp maken. Mogelijk wordt er minder bouwgrond direct bouwrijp gemaakt of bouwlocaties worden minder snel volgebouwd waardoor er voor langere periode voldoende bouwgrond in een dorp voorhanden is. Dit heeft weinig gevolgen voor de indirecte kosten voor de voorbereiding en toezicht van de werkzaamheden. De voorbereidingskosten van een woningbouwlocatie van 30 woningen is niet wezenlijk anders dan voor 20 woningen. Op langere termijn kan dit betekenen dat wanneer een uitbreidingslocatie in twee delen ontwikkeld gaat worden in plaats van in één keer, het percentage aan voorbereidingskosten kan stijgen ten opzichte van het bouwvolume.

Woningmarkt

Het CPB heeft de eerdere groei van 1,4% van de economie bijgesteld naar krimp. Hiervoor zijn verschillende scenario's uitgewerkt van 1% tot bijna 8% krimp. Dit heeft ook invloed op de conjunctuurgevoelige bouwsector. Het zal daar wat later doorwerken (opdrachten die voor de crisis liepen, lopen door). Een andere belangrijke factor is de doorwerking van de crisis in het vertrouwen van investeerders.

Extra kosten a.g.v. corona waarvoor (nog) niks geregeld is (2)

Ook consumenten die geen inkomstenverlies hebben, kunnen investeringen uit stellen vanwege negatieve vertrouwenseffecten. Ter illustratie: Vereniging Eigen Huis deed een onderzoek onder een kleine 1.200 leden. Van de 27% deelnemers die verduurzamingsplannen had, stelt 11% deze uit, om uiteenlopende redenen.

In de nieuwe woonvisie, geschreven vóór de crisis, gaan we uit van de bouw van 1.000 woningen de komende 10 jaar. Een verslechtering van de woningmarkt heeft daar, in elk geval op kortere termijn, een negatieve invloed op. Voor de gemeente betekent dat minder kavelverkoop. Daarnaast zullen in- en uitbreidingsplannen minder snel gerealiseerd worden. Belangrijk is hoe lang de recessie gaat duren. Het EIB (Economisch Instituut voor de Bouw) verwacht voor de komende twee jaar een terugval van investeringen in zowel nieuwbouw als bestaande bouw cumulatief 20%. Op middellange termijn wordt herstel verwacht met een groei van ongeveer 15% per jaar.

Daarnaast wordt op de korte termijn een verslechtering van de betaalbaarheid van koopwoningen verwacht. De werkloosheid neemt toe en de besteedbare inkomens staan onder druk, dan wel nemen in kracht af. De prijzen van woningen zijn nu nog stabiel. Vanaf 2021 wordt een daling van de prijzen verwacht.

Arbeidsmarkt

Het is niet realistisch om uit te gaan van een snel herstel van de Nederlandse economie. Doordat de sociale onthouding nog enige tijd zal duren, komt het herstel langzamer en loopt de werkloosheid sterker op (CPB). 16 juni komt het CPB met de nieuwe ramingen voor de Nederlandse economie voor 2020 en 2021. Hoe diep de recessie zal worden en tot welk niveau de werkloosheid oploopt, hangt mede af van het tempo van de afbouw van de contactbeperkingen.

De negatieve effecten zijn totnogtoe het groot in de horeca, detailhandel, vervoer, cultuur en toerisme. In de sectoren die nu hard worden geraakt werken veel zelfstandigen en mensen op basis van een flexcontract. Dat de daling van de werkzame beroepsbevolking nog beperkt is, is in belangrijke mate te danken aan de ondersteunende maatregelen van het Rijk, met onder andere de TOZO-regeling.

Lokale ondernemers

In de huidige situatie zijn we vooral bezig met het vertalen van de landelijke maatregelen naar informatie voor lokale ondernemers. Er is aandacht voor de informatievoorziening via de website en veel persoonlijk contact met ondernemers die we verwijzen naar regelingen. Verder dragen we bij aan de monitoring in Regio Zwolle en Flevoland. De contacten met Bedrijven voor Noordoostpolder en Stichting Centrum Management zijn geïntensiveerd.

Ondernemers die vragen hebben over de voortzetting van hun bedrijfsvoering krijgen snel reactie door de crisisstructuur. Vanuit economische zaken zijn een aantal ondernemersbijeenkomsten afgelast. Dit levert een besparing op van naar schatting € 30.000.

Extra kosten a.g.v. corona waarvoor (nog) niks geregeld is (2)

Maatschappelijk vastgoed

Voor het Uitvoeringsprogramma Voorzien in Vastgoed (VIV) voorzien wij uiteenlopende effecten. Voor de kleinere deelprojecten waar middelen voor beschikbaar zijn gesteld zien wij dat de uitvoering doorgaat. Maar voor de grotere projecten verwachten we vertragingen.

De uitvoering van aanpassingen aan schoolgebouwen worden vaak uitgevoerd door lokale aannemers en deze werken door. Bouwbedrijven hebben er misschien zelfs baat bij gehad dat de scholen tijdelijk gesloten waren. Ook de planvorming voor voorgenomen projecten komende jaren lopen door, al geeft het onderwijs hier logischer wijs in deze periode minder prioriteit voor maar verwachting is dat er hier geen vertragingen worden opgelopen.

Ook de werkzaamheden voor de voorgenomen aanpassingen van ontmoetingsplekken (o.a. dorpshuizen) vinden doorgang. Voorlopige ontwerpen worden verder uitgewerkt en aanbestedingen voorbereid. Verwachting is dat eind van het jaar projecten uitgevoerd zullen worden.

Bij de grotere projecten zien we wel directe consequenties. Bij de VO-Campus zitten we in de definitiefase, waarin we vele input van het onderwijs nodig hebben. Doordat er geen fysieke bijeenkomsten kunnen worden georganiseerd zijn bijeenkomsten die vooral gericht zijn op brainstormen voor het bepalen van ruimtebehoefte uitgesteld. Bovendien waren de leerkrachten de eerste periode na ingang van de beperkende maatregelen vooral bezig met het organiseren van thuisonderwijs voor hun leerlingen. Wij verwachten dat we nog steeds voor het eind van het jaar een definitief voorstel over de VO-Campus aan de raad kunnen voorleggen maar hoe langer de maatregelen duren toe meer naar achter de planning zal schuiven. Voor het Bosbad wordt in de raadsvergadering van 29 juni een besluit genomen over renovatie of renovatie en verbouw. Vooralsnog voorzien wij geen directe grote budgettaire consequenties door COVID19.

De gevolgen van een economische crisis voor de bouwmarkt zijn nog ongewis. Doordat er door onzekerheden minder opdrachten worden uitgezet kan een normalisering van de prijsontwikkelingen plaats vinden. Krapte kan leiden tot daling van de prijzen maar het kan ook zijn dat prijzen nog sneller stijgen omdat het aantal bouwbedrijven door de crisis afneemt. We zien dat er een vraag komt naar grote projecten, grote bouwbedrijven geven aan dat hun opdrachtenportefeuille over twee jaren minder gevuld zijn. Dit kan een gunstig effect hebben bij aanbestedingen. Zowel in aantal inschrijvingen als in de prijs. Dit zou een positief effect kunnen hebben op de realisatie van de VO-Campus.

Een langer durende economische recessie kan nadelige gevolgen hebben voor grote projecten. De bouwmarkt is onvoorspelbaar. Krapte door minder bouwbedrijven kan prijzen opdrijven maar minder opdrachten voor bedrijven kan ook een dalend effect hebben. Omdat de projecten over grote investeringsbedragen gaan, zullen dit soort effecten ook sterk doortellen. Het kan uiteindelijk miljoenen om miljoenen gaan, zowel in voor- als nadelen.

Een ander effect is dat een recessie leidt tot andere keuzes van de gemeenteraad, omdat acute problemen eerst opgevangen moeten worden. Dit heeft tegelijk allerlei langdurige effecten. Nu kiezen voor flexibiliteit en duurzaamheid van de nieuw te bouwen school is een extra investering en kan zich op termijn terug verdienen. Het nadeel is dat de financiële positie hierdoor onder druk kan komen te staan. Het is goed daarom het lange termijn perspectief in de gaten te houden.

Extra kosten a.g.v. corona waarvoor (nog) niks geregeld is (2)

Veilig Thuis	Druk op Veilig Thuis neemt toe. In Flevoland wordt dit regionaal gefinancierd via de Aankoopcentrale. Wel mogelijkheid dat deze post in de begroting van de Aankoopcentrale blijkt en dus moet worden bijgesteld.
Dak- en thuislozen	Druk op opvang van dak- en thuislozen neemt toe. Dit is een taak van de centrumgemeente. Afgelopen jaren zijn overschotten op beschermd wonen uitgekeerd aan de regiogemeenten. Wanneer de kosten voor dak- en thuislozen toenemen, neemt dit overschot af en is een mogelijke toekomstige uitkering aan de regiogemeenten dus lager.
Bijstand: toenemend beroep	<p>Het beroep op de inkomensvoorzieningen neemt naar verwachting toe. Doordat bedrijven de gevolgen van de Coronacrisis niet of minder goed kunnen verwerken. De duur en mate van de effecten hangen af van het herstel van de economie.</p> <p>Dit geldt zowel voor algemene bijstand, de bijzondere bijstand, als ook voor de andere minimaregelingen. Het aantal aanvragen algemene bijstand is sinds de corona maatregelen slechts licht toegenomen. Echter het beroep op bijstand kent een vertraging door het voorliggende vangnet WW. Pas na het verstrijken van de WW-rechtenperiode van individuen wordt dit zichtbaar. Dit geldt niet voor de andere regelingen welke ook opengesteld zijn voor inwoners met een laag inkomen. Een groep die direct groeit als gevolg van de inkomensdaling door werkloosheid. Hier is sprake van een lichte stijging welke aan het einde van de periode wel weer iets daalt.</p> <p>De algemene bijstand wordt gefinancierd door de doeluitkering BUIG. Wanneer het Rijk het macrokader aanpast op basis van de werkelijke ontwikkelingen / vraag naar algemene bijstand, wat verondersteld mag worden, leidt dat tot compensatie van de extra uitkeringsuitgaven aan gemeenten. In mei heeft de overheid het nader voorlopig budget gebundelde uitkering 2020 naar beneden aangepast. Deze bijstelling is een tussenstand op basis van de realisatie van vorig jaar en de conjuncturele situatie vóór de Coronacrisis. Deze bijstelling wordt niet in de maandelijkse betalingen aan gemeenten verwerkt. Bij de vaststelling van het definitieve budget 2020 (eind september) zal rekening worden gehouden met de actuele conjuncturele situatie.</p> <p>Dit geldt niet voor de uitvoeringskosten van de regelingen en de lasten van de overige minimaregelingen. Een extra beroep hierop betekent extra inspanningen voor de uitvoering van het sociaal domein en extra lasten voor gemeente Noordoostpolder. Wanneer we naar de vorige piek in bijstandsdossiers kijken en dit niveau als uitgangspunt hanteren, moet er rekening worden gehouden met een stijging van 15% – 25%, een bedrag van naar schatting € 170.000</p>
Schuldhelpverlening	<p>De effecten van de coronacrisis op het gebied van schuldhelpverlening laten zich grotendeels pas uitgesteld zien. Op korte termijn komen mogelijk als gevolg van het wegvallen van inkomen lopende trajecten in de knel.</p> <p>Voor de nieuwe instroom geldt dat het aantal faillissementen t/m april niet hoger is gebleken dan voorgaand jaar. En ook zijn er voorlopig nog geen tekenen van massaontslag. Daarnaast zijn er veel instellingen die coulance hanteren op het gebied van hypotheekrente en -aflossing, belastingen en heffingen. Waardoor de werkelijke impact nog niet direct zichtbaar wordt.</p>

Extra kosten a.g.v. corona waarvoor (nog) niks geregeld is (2)

	<p>Pas vanaf de 2e helft van 2020, wanneer genoemde regelingen mogelijk beëindigd zijn, het werkelijke effect van de overheidsmaatregelen ten behoud van werkgelegenheid en de veerkracht van de economie zichtbaar worden, zal het effect op de instroom van schuldhulpverlening merkbaar worden. Een toename wordt als onvermijdelijk gezien. De ontwikkeling van lopende trajecten en de instroom zal de komende periode nadrukkelijk gevolgd worden.</p>
Bijzondere bijstand	<p>Gemeenten zien meer vraag naar financiële ondersteuning en een stijging aanvragen bijzondere bijstand. Er zijn nog geen concrete cijfers. Bijvoorbeeld: kinderen die niet over digitale leermiddelen beschikken. Wordt soms door de school geregeld, soms door Leergeld, maar soms ook voor rekening van gemeente (bijzondere bijstand).</p>
Jeugdhulp	<p>Ook de uitvoering van jeugdhulp vindt net als de ondersteuning aan volwassen aangepast plaats. Zo wordt er veelvuldig gebruik gemaakt van beeldbellen, o.a. in jeugd GGZ. En hebben sommige aanbieders aanpassingen gerealiseerd, zodat fysieke dienstverlening binnen de richtlijnen van het RIVM mogelijk is. Ondanks deze inspanningen is een deel van de dienstverlening ook komen te vervallen en zullen de geleverde prestaties mogelijk niet het effect hebben van de reguliere dienstverlening.</p> <p>Voor een deel van de uitgevallen zorg geldt dat dit definitief zo is. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan dagactiviteiten. Wel loopt de zorg mogelijk in de toekomst langer door of is extra inzet nodig, door de “dip” in hulpverlening die nu is ontstaan. Dit geldt dan vooral voor jeugdhulp waarbij sprake is van behandeling en begeleiding.</p> <p>Voor jeugdhulp met verblijf geldt dat de jeugdigen zoveel mogelijk op de locaties blijven waar ze al zaten. Ook om de verdere verspreiding te voorkomen. Behandelingen op de groepen vinden plaats. Wel vinden de sessies buiten de locaties aangepast, bijvoorbeeld via (video)bellen plaats. Of worden ze uitgesteld.</p> <p>Wanneer aangehouden wordt dat de effectiviteit van de ondersteuning met 50% verminderd gedurende een periode van 3 maanden, waardoor zorg op termijn langer door zal lopen, betekent dit op basis van de huidige inzichten voor de ambulante ondersteuning en jeugd GGZ een extra uitgave van € 750.000 – € 1.200.000.</p>
WMO	<p>Hulpmiddelen</p> <p>De dienstverlening met betrekking tot hulpmiddelen heeft gewoon doorgang en wordt uitgevoerd door Welzorg. Passingen vinden onder de voorwaarden van het RIVM plaats. En aflevering vindt bij de deur plaats op afstand. Ook voor reparaties en service wordt binnen deze richtlijnen gewerkt.</p> <p>Wmo-Vervoer</p> <p>Vervoersafhankelijke inwoners geven massaal gehoor aan de oproep thuis te blijven. Het WMO vervoer is beperkt tot een minimum. Het is overigens wel, onder voorwaarden mogelijk om gebruik te maken van vervoer. Er worden op dit moment echter alleen noodzakelijke ritten uitgevoerd, met alleen individuele reizigers. Door de inzet van rolstoeltaxi's is de 1,5 meter richtlijn gewaarborgd. Gecontracteerde partners worden in het kader van de continuïteit van deze dienstverlening gecompenseerd. Omdat er ook sprake is van kostenreductie bij de uitvoerders, te denken valt aan brandstofreductie, gebeurt dit tegen 80% van het gebruikelijke omzetsniveau.</p>

Extra kosten a.g.v. corona waarvoor (nog) niks geregeld is (2)

Voor de gemeente betekent dit momenteel een gelijkwaardig kostenniveau als de reguliere exploitatie. Dit omdat ook de eigen bijdragen op dit terrein wegvallen.

Ondanks dat na een eventuele versoepeling van de landelijke richtlijnen er sprake zal zijn van inhaal activiteiten, zoals ziekenhuisbezoeken. Leidt dit naar verwachting niet tot een significante toename in vervoersbewegingen, omdat versoepeling geleidelijk zal gaan. Een groot deel van de “gemiste” bewegingen dient als definitieve uitval gezien te worden.

Huishoudelijke hulp

De uitvoering van huishoudelijke hulp vindt momenteel beperkter plaats dan gebruikelijk. Wel vindt intake van nieuwe aanvragen zoveel mogelijk plaats. Inwoners melden zich echter in mindere mate vanwege de crisis, wat nog tot een inhaaleffect leidt.

Ondanks dat een deel van de werkzaamheden definitief als vervallen wordt beschouwd, is er op termijn bij veel inwoners sprake van een noodzakelijke “grote schoonmaak”. Dit leidt in een later stadium, wanneer de richtlijnen en inwoners dat toelaten, tot additionele inzet en daarmee extra uitgaven. Met daarnaast mogelijk extra kosten vanwege aangepaste richtlijnen ten aanzien van bescherming en/of inefficiëntere dienstverlening. Hierover zijn door gemeente Noordoostpolder nog geen afspraken met zorgaanbieders gemaakt. Mochten zorgaanbieders zich melden, dan zal gemeente Noordoostpolder het gesprek aangaan. Dit kan leiden tot meerkosten voor de gemeente.

Wanneer er slechts rekening wordt gehouden met een “grote schoonmaak”, in inspanning gelijk aan ongeveer één periodebetaling, betekent dit op basis van de huidige inzichten een extra uitgave van € 200.000 tot € 300.000.

Ambulante ondersteuning 18+

De uitvoering van ambulante ondersteuning in het kader van de WMO vindt aangepast plaats. Dit vraagt om creativiteit van alle partijen in de keten van hulpverlening. Ondanks inspanningen van aanbieders is een deel van de dienstverlening komen te vervallen en zullen de geleverde prestaties mogelijk niet het effect hebben van de reguliere dienstverlening.

Door het uitvallen van (een deel) van de zorg geldt, dat in de toekomst de zorg langer door zal lopen, door de “dip” in hulpverlening die nu is ontstaan. Wanneer aangehouden wordt dat de effectiviteit van de ondersteuning met 50% verminderd gedurende een periode van 3 maanden. Betekent dit op basis van de huidige inzichten, voor de ambulante ondersteuning op termijn een extra uitgave van € 250.000 tot € 500.000.

Dienstverlening

Momenteel is de huidige dienstverlening aan inwoners door zowel aanbieders als ons beperkter. En zijn er aanpassingen vereist in de dienstverlening. De klantmanagers / consultants van gemeente zijn beschikbaar voor inwoners en partners en indicatiestelling vindt hetzij aangepast doorgang. Over het algemeen telefonisch, hier en daar een via beeldbellen.

Er is extra aandacht voor het ontstaan van crisissituaties. Als de spanningen oplopen kan de inwoner en of aanbieder contact leggen met het VIA. Die eventueel doorschakelt naar de consultant van de dag, zodat er op een passende manier op de situatie geacteerd kan worden.

Extra kosten a.g.v. corona waarvoor (nog) niks geregeld is (2)

Dit zorgt soms voor vervelende situaties, omdat wij als gemeente een andere verwachting hebben van het handelen van de aanbieders. Daardoor hebben consulenten het tevens drukker, omdat zij veelal als eerste gebeld worden door de inwoners.

Op termijn ontstaat er een “inhaal” zorgvraag door verminderde effectiviteit van de huidige ondersteuning en als gevolg van de lagere actuele instroom. De consulenten werken daarom nu alvast richting de toekomst en plannen afspraken in, voor (her-)indicaties die in de nabije toekomst (2-3 maanden), aflopen. Hiermee wordt ruimte gecreëerd om een latere inhaalslag op te kunnen vangen.

Kanttekening bij de in te halen zorg is, dat het de vraag is of er überhaupt op alle onderdelen zorgcapaciteit beschikbaar is om tijdelijk extra productie te leveren, om zo dit inhaaleffect te realiseren.

Financieel gezien zullen de uitgaven hoger uitvallen. Doordat er sprake is van een compensatieregeling, ligt het uitgavenniveau al op het gebruikelijke niveau en de uitgaven nemen toe als gevolg van “inhaal” ondersteuning, uitgestelde instroom en de kabinetsmaatregel dat de eigen bijdrage gedurende de crisis niet geïnd zal worden. Laatstgenoemde leidt tot een inkomstenderving van circa € 60.000 voor twee maanden.

Dagactiviteiten (18+)

De uitvoering van dagactiviteiten in het kader van de WMO vindt aangepast plaats. Ondanks inspanningen van aanbieders is een deel van de dienstverlening komen te vervallen en leiden de (alternatief) geleverde prestaties niet tot het effect van de reguliere dienstverlening. Er kunnen als gevolg van beperktere dienstverlening van zorgpartijen acute situaties ontstaan. Mede als gevolg van het thuis blijven wat spanning op kan geven.

Voor een deel van de uitgevallen zorg geldt dat dit definitief is, bijvoorbeeld voor mensen met dementie als onderliggende oorzaak. Dit zal op termijn niet of slechts beperkt tot “inhaal” zorg leiden. Wel betreft dit een zeer kwetsbare groep en legt dit een extra druk op de mantelzorgers. Voor mensen met vooral een GGZ achtergrond leidt de huidige “dip” in de toekomst mogelijk tot het langer inzetten van hulpverlening. Hierdoor is er op termijn sprake van meerkosten. Uitgaande van 3 maanden verlenging van zorg voor deze doelgroep is dit uiteindelijk circa € 100.000.

Kanttekening bij de in te halen zorg is, dat ook hier het de vraag is of er überhaupt op alle onderdelen zorgcapaciteit beschikbaar is om tijdelijk extra productie te leveren, om zo dit inhaaleffect te realiseren. Het effect kan ook een voortdurende verschuiving zijn, waarbij de zorg letterlijk even stil heeft gestaan en alles met eenzelfde vertraging weer opstart. In dat geval is er geen sprake van meerkosten.

SW-bedrijven: continuïteit in doorbetalen vanwege omzetverlies

De GR IJsselmeergroep en daaraan gekoppelde NV Concern voor Werk worden net als andere bedrijven geraakt door de crisis. Een groot deel van de werkzaamheden gaat met inachtneming van de richtlijnen of daar waar nodig aangepast door. Met opdrachtgevers worden zoveel mogelijk afspraken gemaakt om de dienstverlening zo goed mogelijk uit te voeren en te behouden.

Extra kosten a.g.v. corona waarvoor (nog) niks geregeld is (2)

	<p>Ondanks deze inspanningen staat het begrote resultaat onder druk en geeft de crisis haar negatieve weerslag op het resultaat over 2020. De huidige vermogenspositie is echter zodanig dat dit daar binnen opgevangen kan worden. Op korte termijn betekent dit dan wellicht geen extra financiële vraag voor de deelnemende gemeenten. Wel betekent dit, dat het vraagstuk “het instandhouden van de Wsw voorziening” urgenter wordt. Want of en hoe dit verlies gecompenseerd wordt door het Rijk is onduidelijk.</p>
Arbeidsparticipatie	<p>Veel mensen die nu werkloos worden komen eerst in de WW. De structurele effecten worden voor ons pas op termijn zichtbaar. Het zal heel erg afhangen van de economische ontwikkeling of deze groep werkloos blijft en/of in welke mate de groep verder zal toenemen. Het gaat momenteel nog om veel uitzendkrachten, die mogelijk weer ingehuurd worden als bedrijven weer opstarten.</p> <p>Bij een tegenvallende economische ontwikkeling en die signalen zijn aanwezig stijgt de blijvende werkloosheid vooral binnen de doelgroep voor de WerkCorporatie. De extra instroom gaat om mensen die niet zo ver van de arbeidsmarkt afstaan. Wat er te zijner tijd nodig is voor deze groep, is sterk afhankelijk van de toekomstige ontwikkelingen in de vraag naar arbeid. En ook een eventuele verandering in de vraag qua opleidingstype speelt daarbij een rol (omscholing).</p> <p>Het effect van de crisis leidt op korte termijn niet tot een overall groei naar arbeid. In het beste scenario blijft de huidige vraag behouden. In alle andere scenario's moet er op termijn geïnvesteerd worden om mensen weer aan een passende baan te helpen.</p>
Onderwijs: leerachterstanden	<p>Leerachterstanden zullen zijn toegenomen en bij een grotere groep opgetreden.</p>
Onderwijs: onderwijshuisvesting 1,5 meter-proof maken	<p>Gemeenten zijn verantwoordelijk voor onderwijshuisvesting. Mogelijk zal 1,5-meter proof maken van het onderwijs ook nieuwe eisen stellen aan onderwijshuisvesting, in de vorm van tijdelijke maatregelen danwel extra investeringen.</p>
Veiligheidsregio's	<p>De Veiligheidsregio is in uitvoering en er worden niet direct veel extra kosten verwacht (= core business). Qua extra kosten is verwachting dat gedeelte rechtstreeks vanuit het Rijk bekostigd zal kunnen worden, via Wet Publieke Gezondheid (art. 62) en Besluit Publieke Gezondheid (art. 15).</p>
Openbare orde / handhaving	<p>Extra inzet i.v.m. handhaven regels social distancing. Dit is niet makkelijk, maar het meeste kan met bestaande BOA's worden georganiseerd. Consequentie is wel dat de reguliere handhavingsprioriteiten op laag pitje zijn gezet.</p>

Extra kosten a.g.v. corona waarvoor (nog) niks geregeld is (2)

Afvalinzameling

De afvalmarkt is sterk aan volume- en prijsschommelingen onderhevig. Wanneer de gescheiden ingezamelde afvalstromen (denk aan plastic, papier, glas, GFT, etc.) niet meer kunnen worden afgezet voor recycling, dan moeten deze worden verbrand (= duurder dan recyclen) of worden opgeslagen. Hier zijn kosten aan verbonden.

Extra organisatiekosten/uitvoeringskosten (3)

Uitvoeringskosten gemeenten zelf

Apparaatskosten a.g.v. Corona-richtlijnen

Desinfectie middelen

Desinfectie is een belangrijk hulpmiddel om te beschermen tegen verdere verspreiding van virussen. We verwachten dat een extra budget nodig is van € 15.000

Fysieke ingrepen

In de gemeentelijke gebouwen (gemeentehuis, gemeentewerf en WeCo) zullen bewegwijzering, plexiglas afscherming voor balies en bureau's en andere maatregelen worden getroffen. Kosten € 15.000

Faciliteren thuiswerken

Voor het thuiswerken zijn diverse extra uitgaven nodig tot een bedrag van € 25.000. In de eerste maanden hebben veel mensen gewoon aan hun keukentafel gewerkt. Nu het er op lijkt dat we nog lange tijd thuis moeten werken neemt de vraag naar goede thuiswerkfaciliteiten toe.

Uitvoeren herwaardering, permanente marktanalyse en afwikkeling bezwaren

Momenteel mogen er geen huisbezoeken worden afgelegd. Voor bovenvermelde onderdelen moeten soms uitwendige beoordelingen worden verricht, maar meermaals uitwendige en inwendige beoordelingen van objecten. Afhankelijk van de duur van de maatregelen worden deze processen daardoor bemoeilijkt. Dit kan mogelijk tot een minder precieze waardebeoordeling leiden.

De waardebeoordeling voor de aanslag gemeentelijkheffingen 2021 worden voor de OZB gebaseerd op de waarden per 1-1-2020. Dat is op de top van de markt. Februari 2020 zal de woningmarkt naar verwachting schade hebben opgelopen door economische verslechtering. De belastingplichtigen zullen de waarde mogelijk minder goed kunnen plaatsen en er is kans op meer bezwaren. Dat kan beperkte financiële nadelige effecten geven. Voor nu een voorzichtige raming van € 25.000 in verband met vergoeding van proceskosten.

Kwijtschelding

In 2019 zijn 1.389 kwijtscheldingsbesluiten genomen. Hiervan werden er 1.176 toegewezen en 213 afgewezen. Van de toewijzingen hebben 829 belastingsschuldigen automatisch kwijtschelding ontvangen.

De groep die in aanmerking komt voor automatische kwijtschelding wordt gevormd door belastingsschuldigen die langdurig van een minimaal inkomen moeten rondkomen en waaraan voor 2018 ook kwijtschelding is verleend.

Extra organisatiekosten/uitvoeringskosten (3)

De verwachting is dat zowel het aantal aanvragen als toekenningen substantieel zal toenemen. Naar schatting kan een toename van beide aantallen met 25% als denkbaar worden geschat, met een effect van € 100.000.

Invordering

De verwachting is dat voor heel 2020 er meerwerk zal blijven voor de medewerkers van invordering. Het gaat om sec (dwang)invordering, maar waarschijnlijk vooral om uitstel van betaling, betalingsregelingen en dergelijk. Vooralsnog zijn er geen budgettaire gevolgen. Wanneer de druk te groot wordt kan een beroep op (een) collega('s) buiten het cluster of een externe partij in beeld komen.

Accountant

Er is meerwerk voor verslaglegging en verslaggeving in het kader van maatregelen en rechtmatigheid. Dat geldt voor de verslaglegging en jaarrekeningwerkzaamheden 2020. In de verslaglegging wordt reeds nu aan dit aspect gewerkt. We schatten de extra accountantskosten op € 50.000

Oninbare vorderingen

Het aantal faillissementen kan oplopen in 2020. Bij dwanginvordering zal een deel doorlopen naar 2021. Voor 2020 wordt rekening gehouden met een extra bedrag aan oninbaar van € 50.000 tot € 100.000.

Wegvallende inkomsten a.g.v. corona (4)

Wegvallende inkomsten	
Toeristenbelasting	<p>De crisis treft de toeristisch-recreatieve sector hard. Samen met Visit Flevoland en ondernemers leveren we input voor een landelijk herstelloffensief marketing voor de periode waarin mensen weer op vakantie kunnen.</p> <p>De Coronacrisis leidt direct tot minder toeristen en minder verblijven van arbeidsmigranten. Een stelpend effect op de mineur kan zijn dat er in 2020 veel meer mensen in eigen land op vakantie gaan. Per saldo minder toeristen en minder arbeidsmigranten tussen de 40% - 60% betekent minder inkomsten voor 2020 voor een bedrag van rond de € 200.000.</p>
OZB, afvalstoffenheffing en rioolrechten	<p>Totale opbrengst OZB bedraagt circa € 12 miljoen. Met hetzelfde aantal belastingplichtigen, ontstaat er naar verwachting meer leegstand, vooral in de detailhandelobjecten. In algemene zin vormen betalingsproblemen van ondernemers en inwoners een risico voor de opbrengst OZB, afvalstoffenheffing en rioolrechten.</p>
Retributies/leges	<p>Bouwleges</p> <p>De verwachting is dat in de tweede helft van het jaar er minder aanvragen voor bouwvergunningen en bestemmingsplanwijzigingen binnenkomen. We gaan ervan uit dat er € 200.000 (bij een sterke afname € 400.000) minder leges worden ontvangen.</p> <p>Terrassen</p> <p>Omdat de terrassen niet meer gebruikt mogen worden en de etablissementen dicht zijn voor normale exploitatie is het onredelijk terrasgelden wel te gaan invorderen. Immers de terrassen kunnen niet ingezet worden om omzet te genereren. We gaan de terrasgelden pas in rekening brengen op het moment dat de terrassen weer mogen worden ingezet. Dit betekent dat we € 2000 - € 3.000 aan inkomsten mislopen.</p> <p>Reisdocumenten</p> <p>Omdat alleen urgente klantvragen worden afgewikkeld loopt het aantal aangevraagde reisdocumenten terug. Deze dienstverlening blijven we bieden zolang de corona maatregelen gehandhaafd blijven. We verwachten een inkomstenderving van € 61.000.</p> <p>Minder huwelijken</p> <p>Gemiddeld zijn er jaarlijks 260 huwelijken c.q. geregistreerd partnerschappen. De pieken liggen in de maanden april t/m juni en september/oktober. Door de coronamaatregelen is dit beeld veranderd. Huwelijken vinden nog wel plaats, maar wel in een andere (goedkopere) variant. Ook worden huwelijken geannuleerd.. Vanwege de opgelegde maatregelen hebben wij als gemeente bepaald dat er maximaal 8 personen aanwezig zijn bij het huwelijk. Alle huwelijken vinden plaats in de raadzaal. We verwachten een inkomstenderving van € 34.500</p>
Huurcontracten: coulance	<p>Gemeenten die de huur opschorten (bij instellingen die in financiële problemen raken).</p>

Wegvallende inkomsten a.g.v. corona (4)

Dividenden/aandeelhouderschap:	Dividenden die waren begroot en nu wegvallen. O.a. BNG, energiebedrijven, parkeergarage-exploitanten
Grondexploitatie	<p>De onzekerheid rondom het Corona-virus zal op korte en middellange termijn gevolgen hebben voor de grondexploitaties van de bedrijventerreinen en woningbouwlocaties in de gemeente Noordoostpolder. Om een schatting te kunnen maken van de financiële gevolgen zijn de grondexploitaties met 3 jaar verlengd. De geraamde opbrengsten in 2020, 2021 en 2022 zijn met 50% naar beneden bij gesteld. De nog te realiseren opbrengsten zijn vervolgens over de volledige looptijd verdeeld.</p> <p>Voor zover het met de kennis van nu te schatten is, heeft de Corona-crisis op basis van de hierboven gehanteerde parameters een negatief effect op de grondexploitaties van circa € 600.000. In de Herziening van de grondexploitaties 2020 is hier rekening mee gehouden en voorgesteld dit binnen de Algemene Reserve Grondexploitaties af te zonderen. Tezamen met de reserveringen voor het geval van zware economische tegenslag in de lopende grondexploitaties (€ 1,7 mln) en toekomstige exploitaties (€ 4,1 mln) is voor deze onderdelen binnen de Algemene Reserve Grondexploitaties derhalve een nader onderbouwd deel afgezonderd van in totaal € 6,4 mln.</p>

Minder kosten en overige aspecten (5)

Minder kosten?

- Voor gemeenten wordt dit nu nog niet direct gezien.
- Hooguit in bedrijfsvoering (lagere printkosten, gebouwen dicht dus minder gas/water/licht), maar daar staan op andere fronten weer hogere bedrijfsvoeringskosten tegenover. Lagere reiskosten versus verlenging van inhuurkosten.
- Vooral verschuivingen die optreden:
 - Op Economie-programma's zijn uitgaven gestagneerd, bijvoorbeeld voor bijeenkomsten en evenementen. Op een gegeven moment zal dat juist weer extra nodig zijn.
 - In sociaal domein tijdelijk lager beroep op jeugd en Wmo, maar er moet wel doorbetaald blijven worden, en men verwacht later een ophoop-effect.
 - Mensen worden tijdelijk elders ingezet, zoals rond TOZO etc.
 - Projecten die vertraging oplopen.

Overig

- Taakstellingen/ombuigingen die waren ingeboekt worden nu niet gerealiseerd
- Rechtmatigheidsvraagstukken (subsidies voortzetten als niet aan voorwaarden is voldaan, doorbetalen zonder dat prestaties geleverd zijn, TOZO, en andere zaken)